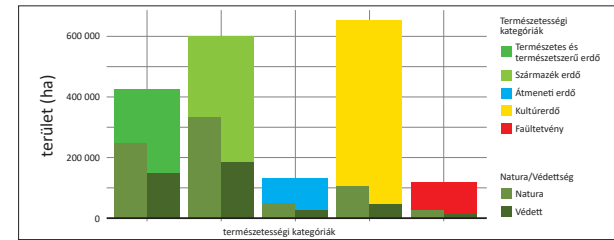
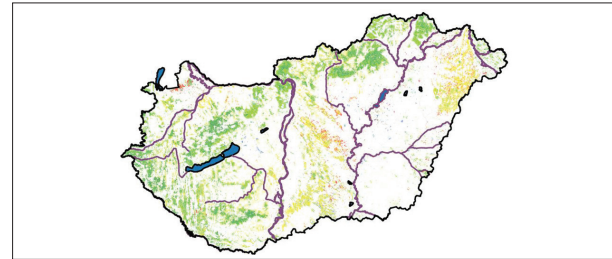

Természetesség, természetvédelem, természetközeli erdőgazdálkodás

Az összes, a Natura 2000 és a védett erdőterületek megoszlása természetesség szerint

Az erdők természetességi kategóriáját a fajösszetétel határozza meg. Erdők többsége a természetes, a természetközeli ill. a szárnyas erdő kategóriába tartozik.

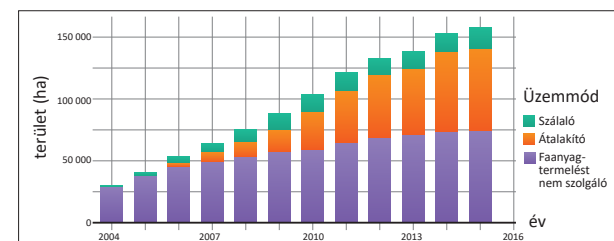

Természetvédelmi szempontból jelentős erdőterületek

Védett természeti terület (ha)			Natura 2000 terület (ha)		
Fokozottan védett	Védett	Összesen	Védett és fok. védett	Nem védett	Összesen
73 391	385 021	458 412	416 180	417 771	833 951

Erdőterületünk 22 %-a áll természetvédelmi oltalom alatt, 40 %-a pedig a Natura 2000 hálózat része.

Természetközeli erdőgazdálkodás – folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok változása

Az utóbbi években egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a folyamatos erdőborítást biztosító módszerek, amelyek esetén véghasználatot nem végeznek, egybefüggő vágásterület nem keletkezik. Ezek közé tartozik a szálaló (rendszeres és gyakori, kis területű fahasználatokkal történő erdőkezelés), az átalakító (célja a vágásos üzemmódból a szálaló üzemmódba való áttérés) és a faanyagtermelést nem szolgáló (célja a természeti folyamatok szabad érvényesülése) üzemmód.

Erdősítések adatai (2015)

	Állami gazdálkodók	Többi gazdálkodó	Összesen
Erdősítés alá vont	(ha)		
Sikeres első erdősítés	7 355	9 634	16 989
Erdőtelepítés első kivétel	135	183	318
Pótlás	(ha)		
Erdőfelújításban	2 230	1 012	3 242
Erdőtelepítésben	43	91	134
Befejezett erdősítések	(ha)		
Erdőfelújításban, tarvágás után	7 895	8 425	16 320
Erdőfelújításban, felújítótávágás után	1 991	257	2 248
Erdőtelepítésben	270	5 529	5 799
Átlagos átfutási idő	(év)		
Erdőfelújításban, tarvágás után	7,1	7,0	7,0
Erdőfelújításban, felújítótávágás után	16,0	14,3	15,8
Erdőtelepítésben	7,2	7,8	7,7

Célállománytípusok területei az erdősítésekben

	Sikeres első erdősítések erdőfelújításban (ha)	Elsőkivételek erdőtelepítésben (ha)
Tölgyes	1 801	77
Cseres és egyéb kemény lombos	875	43
Bükkös	59	0
Akác	8 685	106
Nemesnyáras és nemesfűzes	2 281	66
Hazai nyáras és egyéb lágy lombos	2 759	24
Fenyves	529	2
Összesen	16 989	318

Erdőtelepítések változása

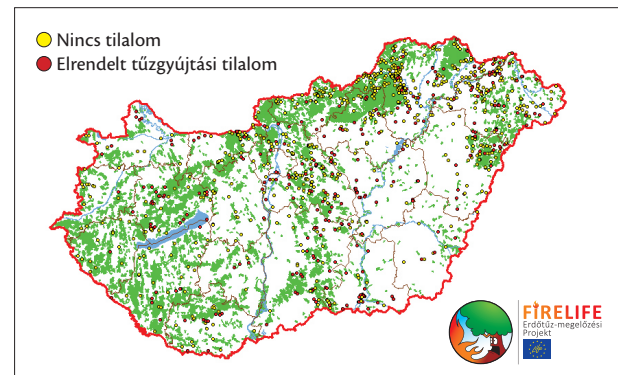
Tenyészeti év	Állami gazdálkodó	Többi gazdálkodó	Összesen
	(ha)		
2006-2007	512	18 436	18 948
2007-2008	391	6 941	7 332
2008-2009	791	4 377	5 168
2009-2010	1084	4 012	5 096
2010-2011	143	2 660	2 803
2011-2012	517	4 021	4 537
2012-2013	136	2 395	2 530
2013-2014	201	1 086	1 287
2014-2015	135	183	318

A 2006-2007-es tenyészeti év óta az erdőtelepítések területe csökkenő tendenciát mutat, 2015-ben különösen alacsony volt.

Erdőtűzek és más erdei károk

Tűzgyújtási tilalom ideje alatt keletkező erdőtűzek (Erdőtűz Információs Rendszer 2015)

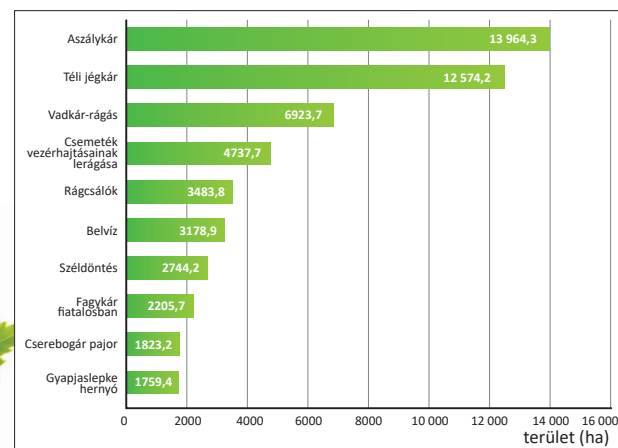
Hazánkban az erdőtűzek 99%-a emberi gondatlanság vagy szándékoság következménye, ráadásul az erdőtűzek 40-50%-a tűzgyújtási tilalom idején keletkezik!

Ez arra hívja fel a figyelmet, hogy a megelőzés legfontosabb eszköze a tájékoztatás. Az erdészeti hatóság az Európai Unió támogatásával ezért hozta létre a 2014. és 2018. között működő FireLife programot. Ennek keretében már 14 helyszínen játékos vetélkedőkön keresztül ismerkedhettek meg a gyerekek az erdőtűzzel kapcsolatos veszélyekkel, a tűzrakás és a tűzoltás alapszabályaival. A népszerű kirándulóhelyeken, a fokozott tűzveszély időszakában ismeretterjesztést is végző járórszolgálat működött. Hat helyszínen tartottak továbbképzést szakemberek részére az erdőtűz megelőzésről és oltásról. Ismertető anyagok, letölthető játékok, plakátok érhetők el a www.erdotuz.hu oldalon.

A 10 legnagyobb területű erdőkár

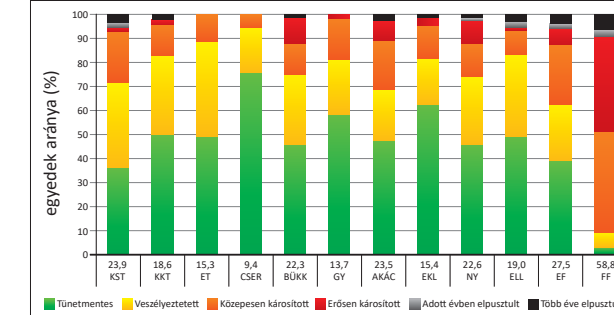
(Országos Erdőkár Nyilvántartó Rendszer 2015)

2015-ben a legnagyobb területű kártípus az aszállykár volt, de az is a teljes erdőterület csupán 0,7 %-át sújtotta.

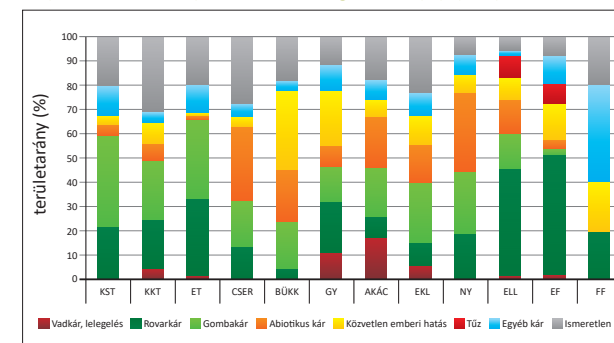
Az erdők egészségi állapota (Erdővédelmi Hálózat 2015)

A kármérték kategóriák megoszlása és átlagos levévesztés fajfajcsoportonként

A magyar erdők egészségi állapotában 2015-ben nem mutatkozott jelentős változás az előző évhez viszonyítva. Az átlagos levévesztés 20,5% volt. A legjobb egészségi állapotot a cser és az egyéb kemény lombos fajok mutatták. Ezeknél a tünetmentes egyedek aránya meghaladta a 60%-os értéket. A legnagyobb mértékű károsodás a feketefenyőn volt megfigyelhető.

Előfordult károk típus szerinti megoszlása fajfajcsoportonként

A rovarkárok és a gombakárok voltak meghatározók valamennyi fajfajcsoportnál. A nyár, a cser, a bükk és az akác esetében ezek mellett ki kell emelni az abiotikus eredetű károkat, melyek elsősorban szárazság hatására következtek be.

Szisztematikus erdőleltár

2014-ben befejeződtek az első statisztikai erdőleltározás öt éven át zajló teheri munkái.

Az erdőleltározás kiemelt céljai:

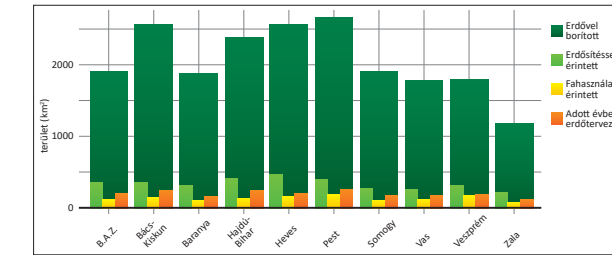
- az erdő ökológiai állapotának felmérése, nyomon követése;
- az erdő gazdasági erőforrásainak felmérése;
- a fenntartható kezeléshez, hosszú távú prognózis készítéshez információk szolgáltatása;
- az erdővel kapcsolatos hazai és nemzetközi adatigények kielégítése.

Az eredményeket egy igényes, letölthető adatokkal, grafikonokkal felszerelt honlap segítségével adja közre a NÉBIH Erdészeti Igazgatósága:

<http://erdoleltar.nebih.gov.hu>

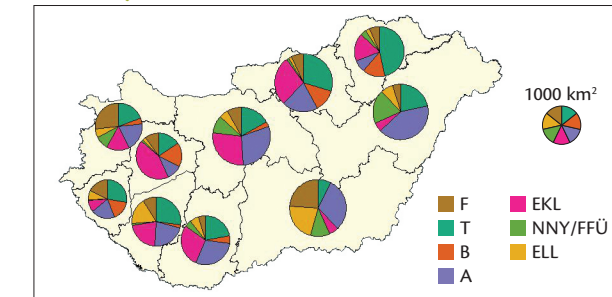
Intézményrendszer, a megyei kormányhivatalok erdőterületének jellemzői

A kormányhivatalok erdőterületének jellemzői

A legnagyobb erdőterületet a Pest Megyei Kormányhivatal illetékességi területén találjuk. Minden évben az erdőterület körülbelül egyszázötödét erdőtervezik. A fahasználatlalt érintett terület ennél általában kisebb, míg az erdősítés alatt álló terület esetenként jóval nagyobb.

Faállománytípus csoportok megoszlása a kormányhivatalok területén

Az adott megyék ökológiai adottságainak megfelelően a kormányhivatalok illetékességi területein található erdők faállománytípus csoportjainak megoszlása jelentősen különbözik. Az Északi-középhegységet magában foglaló Nógrád és Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatalok területén nagy mennyiségben találunk tölgyeseket ill. bükkösöket, míg az Alföldre (Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal) ill. a Nyugat-Dunántúlra (Vas és Zala Megyei Kormányhivatalok) az ültetett fenyvesek jellemzők.

Az erdészeti igazgatás intézményrendszere

Földművelésügyi Minisztérium	Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály	Állami Erdőgazdálkodási Osztály
	Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály	Erdészeti Igazgatási Osztály
Ministerelnökség	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal	Erdészeti Igazgatóság
	Megyei Kormányhivatal	Növénytermesztési és Kertészeti Igazgatóság
		Erdészeti és Energetikai Szaporítóanyag Felügyeleti Osztály
	Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály (10)	

Kiadta a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Budapest, 2016

Kiadásért felel: dr. Oravecz Márton elnök

Összeállította: Wisnovszky Károly igazgató, NÉBIH Erdészeti Igazgatóság

Szerkesztette: Debreceni Péter, Dézsmá György, Michelcsik Éva, Nagy Dóra,

Dr. Tobisch Tamás; fotó: Czirik István; kapcsolat: TobischT@nebih.gov.hu.

Az adatok forrása – ahol az nincs feltüntetve – az Országos Erdőállomány Adattár (2016. január 1.).

Erdővagyon és erdőgazdálkodás Magyarországon 2015-ben

Összefoglaló adatok

Nyilvántartott erdőgazdálkodási célú terület	ezer ha	2 060,8
Erdőrészek területe	ezer ha	1 940,7
Egyéb részek területe	ezer ha	120,1
Erdősültség a nyilvántartott terület alapján	százalék	22,2
Erdősültség az erdőrészek területe alapján	százalék	20,9
Élőfakészlet	millió br. m ³	378,5
Folyónövedék	millió br. m ³	13,0
Fakitermelés	millió br. m ³	7,4
ebből véghasználat	millió br. m ³	5,0
Erdőtelepítés (első kivétel)	ezer ha	0,3
Erdőfelújítás (sikeres első erdősítés)	ezer ha	17,0

A magyar erdészet újkori története

1791 Az Országgyűlés megalkotja az első feudális erdőtörvényt.

1879 Kihirdetik az első modern polgári erdőtörvényt.

1920 Az első világháborút lezáró békeszerződés következtében az ország elveszíti erdeinek 84%-át, az erdősültség 26%-ról 12%-ra csökken.

1935 Az 1935. évi IV. törvénycikk kihirdetésével érvénybe lép az ország megváltozott természetföldrajzi viszonyainak megfelelő erdőtörvény és egyben az első magyar természetvédelmi törvény.

1936 Magyarország rendezte a II. Erdészeti Világkongresszust és a IUFRO (Erdészeti Kutatóintézetek Nemzetközi Szövetsége) IX. kongresszusát.

1945 A 100 kat. holdnál nagyobb magánerdőket államosítják, illetve a 10-100 kat. hold nagyságúakat állami kezelés alá vonják.

1959 Az erdőbirtokossági társulatokat leépítik, az erdők harmada szövetkezeti tulajdonba kerül.

1961 Megjelenik a szocialista tulajdonformára alapozott 1961. évi VII. törvény az erdőkről és a vadgazdálkodásról.

1996 A rendszerváltást követően az erdők kb. 40%-a magánkézbe kerül, a többcélú tartamos erdőgazdálkodás törvényi szabályozásához az Országgyűlés elfogadja „Az erdőről és az erdő védelméről” szóló 1996. évi LIV. törvényt.

2009 A 2009. évi XXXVII. törvény az erdők természetes állapothoz való közelítését kiemelt célú tűzi ki. Bevezeti a kvantitatív természetesség fogalmát, és előírja, hogy az a gazdálkodás következtében nem romolhat. Az állami erdőterület meghatározott hányadán kötelezővé teszi a folyamatos erdőborítást biztosító módszerek alkalmazását. Emellett a civil szféra számára a korábbiánál nagyobb szerepet biztosít az erdőtervezésben.

Jelenlegi célkitűzések

Az erdők környezeti, gazdasági és szociális szolgáltatásainak hosszú távú biztosítása többcélú, fenntartható erdőgazdálkodással.

A fenntartható gazdálkodáshoz fűződő társadalmi érdekek és a tulajdonosi, ill. a gazdálkodói érdekek közötti összhang megteremtése.

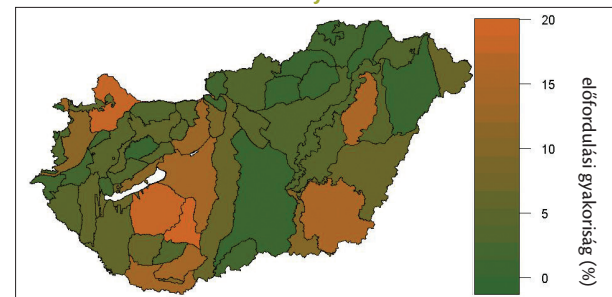
Az erdőterület növelése erdőtelepítéssel mintegy 26-27%-os erdősültségi szint eléréséig.

Őshonos fajajból álló természetes vagy a természeteshez közel álló erdőtársulások megőrzése, területük növelése a termőhelyi tényezők függvényében.

Az év fája 2016-ban: a mezei szil

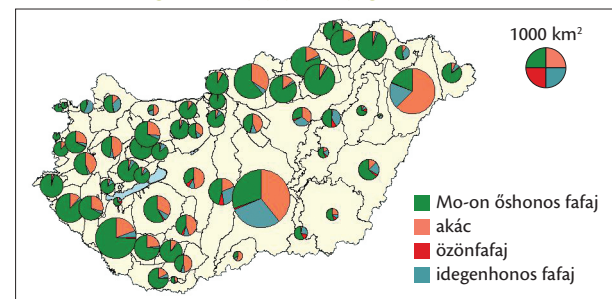
A mezei szil legidősebb nyilvántartott egyede 147 éves. Adataink szerint akár a 27 m-es magasságot, ill. a 60 cm-es vastagságot is elérheti.

A mezei szil előfordulási gyakorisága az erdőrészekben erdészeti tájanként

Őshonos és idegenhonos fafajok az erdészeti tájakban

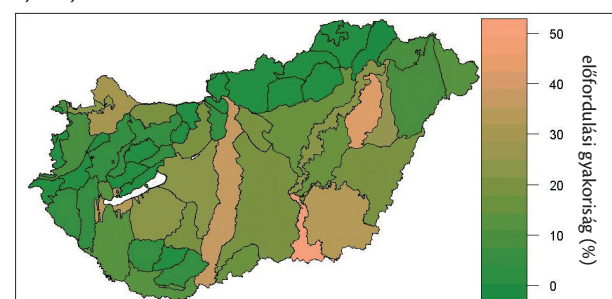
Őshonos és idegenhonos fafajok térfigyelése

Az intenzíven terjedő fafajok (ún. özönfafajok) olyan idegenhonos fajok, amelyek tömeges elszaporodásukkal erdeink biológiai sokféleségét veszélyeztethetik. A szintén özönfafajnak minősített akácson kívül terjedésük alacsony.

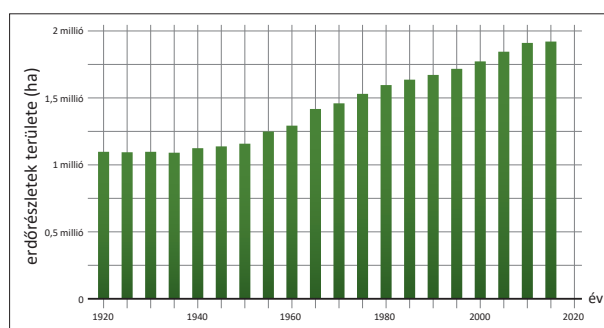
Özönfafajok előfordulási gyakorisága

Bár az özönfafajok területfoglalása az erdőtervezett területeken alig haladja meg az 1%-ot (az akác nélkül), egyes, elsősorban síkvidéki erdészeti tájakban mégis viszonylag magas azoknak az erdőrészeknek az aránya, amelyekben ilyen faj előfordul.

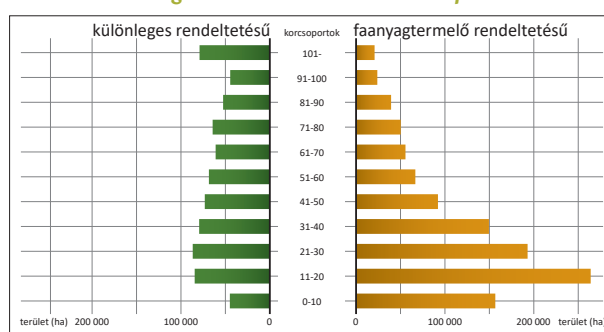

Erdeink területi kiterjedésének néhány jellemzője

Az erdőterület változása

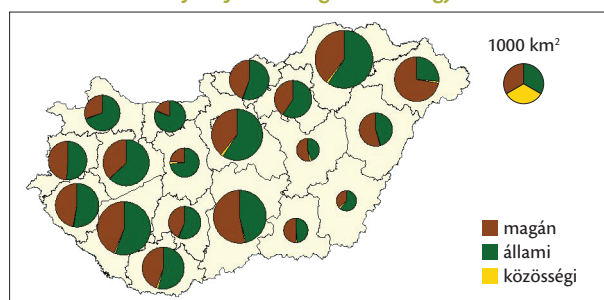

Erdőterületek megoszlása rendeltetés ill. korcsoportok szerint

A faanyagtermelő rendeltetésű erdőkben végzett erdőgazdálkodás elsődleges célja a fatermesztés. Ez határozza meg ezen erdők vágáskorát, ami gyorsan növő fafajok (pl. akác, nemesnyár) esetében alig néhány évtized. Különleges rendeltetés esetén nem a faanyag minősége és mennyisége az elsődleges szempont, ezért az idős erdők aránya jóval magasabb, a korcsoportok területi viszonyai kiegyenlítettebbek.

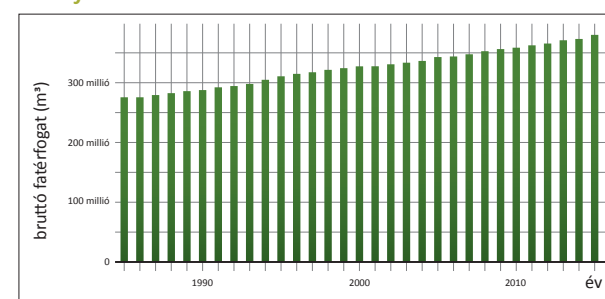
Erdőterület és tulajdonforma megoszlása megyénként

A legnagyobb erdőterülettel Borsod-Abaúj-Zemplén megye (kb. 10%), a legmagasabb erdősültséggel (kb. 40 %) ugyanakkor Nógrád megye rendelkezik. Az erdőknek valamivel több mint a fele (56 %) van állami tulajdonban.

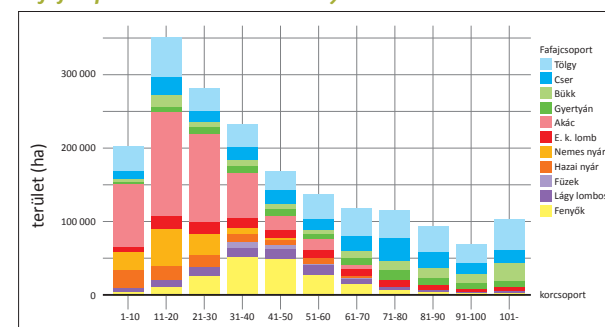
Élőfakészlet és fajösszetétel

Az élőfakészlet változása

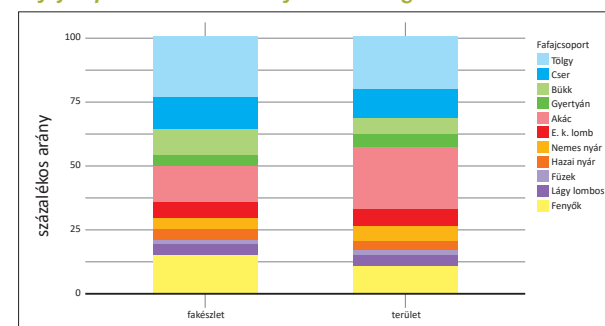
A tervszerű gazdálkodásnak köszönhetően az elmúlt három évtizedben a magyar erdők élőfakészlete folyamatosan emelkedett.

Fajcsoportok területe korosztályonként

A korcsoportszerkezet elsősorban az alkalmazott vágáskor függvénye. Ennek megfelelően a gyorsan növő, alacsony vágáskorú fajcsoportok (pl. akác, nemes és hazai nyár) a fiatalabb korosztályokban rendelkeznek nagy területtel, míg a lassan növő fajcsoportok (tölgy, cser, bükk) területe az idősebb korcsoportokban is jelentős. Erdeink több mint a fele legfeljebb 40 éves.

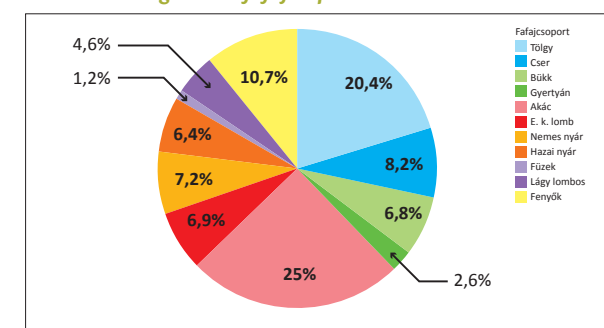
Fajcsoportok terület és élőfakészlet megoszlása

Magyarországon a tölgy fajcsoport a legnagyobb élőfakészletű, a legnagyobb területen viszont akácot találunk.

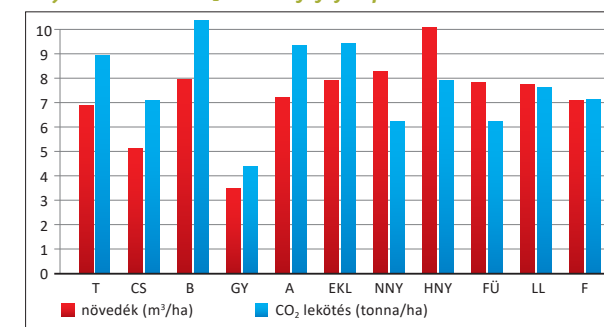
Növedék és széndioxid-lekötés

A növedék megoszlása fajcsoportonként

A 2015. évben a hazai erdők növedéke 13 millió m³ volt, amelynek legnagyobb részét a tölgy és az akác fajcsoportok produkálták.

Folyónövedék és CO₂-lekötés fajcsoportonként

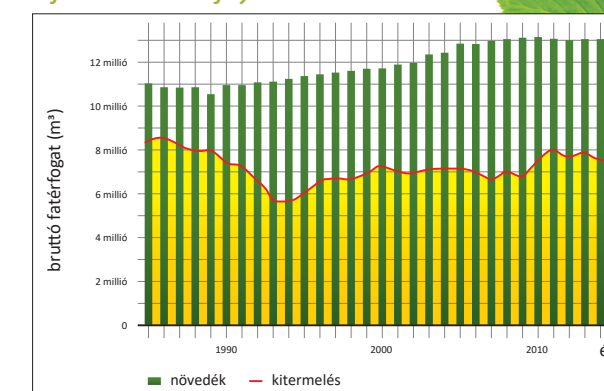
Területegységre vetítve a nyarak növedéke volt a legnagyobb. Laza szövetű faanyagokban mégis kevesebb CO₂-ot kötöttek meg, mint a jóval sűrűbb faanyagú bükk vagy tölgy.

A hazai erdők növedékében megkötött CO₂ mennyisége átlagosan 20 000 km-es futásteljesítményt és 7 l/100 km fogyasztást feltételezve kb. 3 millió személygépkocsi által kibocsátott CO₂ mennyiségnek felel meg. Ez azt jelenti, hogy az erdeink éves növedéke által megkötött CO₂ mennyisége megközelítőleg megegyezik a hazai személygépkocsi állomány által kibocsátott mennyiséggel (a számítások forrása: https://co2.myclimate.org/en/car_calculators; <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/jelszall/jelszall11.xls>).

Bruttó fakitermelés (2015)

A fakitermelés és a folyónövedék alakulása

A fakitermelés mértéke régóta a növedék alatt marad, ami az élőfakészlet emelkedését vonja maga után.

Bruttó fakitermelés használati módoként

	Állami gazdálkodó	Többi gazdálkodó	Összesen
bruttó ezer m ³			
Tisztítás	140	91	231
Törzskiválóasztó gyérités	393	316	709
Növedékfokozó gyérités	643	139	782
Véghasználat	2 869	2 146	5 015
Szállás	30	2	32
Készletgondozó fahasználat	1	12	13
Egészségügyi fakitermelés	424	89	513
Egyéb termelés	47	13	60
Összesen	4 547	2 808	7 355

Bruttó fakitermelés fajcsoportonként

	Állami gazdálkodó	Többi gazdálkodó	Összesen
bruttó ezer m ³			
Tölgy	740	200	941
Cser	666	149	815
Bükk	559	107	666
Gyertyán	191	71	262
Akác	542	946	1 488
Egyéb kemény lombos	215	61	276
Nemes nyár	424	648	1 072
Hazai nyár	122	135	257
Fűz	47	28	75
Egyéb lágylombos	155	109	264
Fenyő	886	354	1 240
Összesen	4 547	2 808	7 355